

Telefon štev. 3040.

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. Rokopis se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejmejo. — Uredništvo

Kako je z novimi rešitvami?

Invalidsko sodišče odstopa po tekočih številkah akte vojnim okrogom v svrhu ponovnih pregledov. Opažamo, da se pri vseh vojnih okrogih vrše vsak teden celo po več dni pregledi tako, da je upati, da pridejo kmalu vsi invalidi na vrsto.

Mnogo invalidov dobi celo po več procentov in sicer upravičeno, vendar pa je včasih ocena zelo stroga tako, da nekateri dobivajo premalo, zato je mnogo pritožb. Najhuje je, ako invalid - bolnik (samo z notranjo boleznijo) sploh ne dobi procentov, kakor da ni invalid. Mogoče je pri tem vzrok, ker jim po novem inv. zakonu ne pripada celotna zaščita? To se nam ne zdi prav, kajti po § 113 inval. zakona morajo dobiti vsaj zaščito brezplačnega zdravljenja, sicer pa lahko invalid bolnik invalidskemu sodišču dokaže, da izvira njegova bolezen od direktne poškodbe ali rane iz fronte nakar dobi tudi invalidnino. Če pa bo brez procentov, se ga sploh ne more smatrati več za invalida.

Kakor že rečeno, vlagajo invalidi pritožbe. Pri tem vprašanju smo opazili tudi neko vrzel. V smislu § 51 inval. zakona točka 3 b) se izdajajo pregledanim invalidom, ako se ne pritožijo uverenja, ako pa se izjavijo, da se pritožijo, pa le neka potrdila. V nekaterih slučajih smo se morali boriti za vprašanje ali je samo ustmena izjava pri pregledu merodajna za pritožbo ali tudi pozneje pisno vložena pritožba tekom 15 dni, v smislu § 54. inv. zakona.

Mi smo na stališču, da mora veljati tudi pisna pritožba kljub temu, ako se invalid ni takoj ustmeno ob pregledu izjavil, ali je zadovoljen ali ne in je dobil uverenje mesto potrdila. Prizadevi mora vendar pogledati naredbo o ocenjevanju ali invalidski zakon, kar pa ne more takoj posebno ker jih ne nosi s seboj. Tudi se tisti moment ne more takoj odločiti.

Ako bi veljal le predpogoj ustmenih izjav, potem bi sploh pisemenih pritožb ne bilo treba.

Vendar pa opozarjamo invalide, da

naj pri pregledih pazijo na to, da se po možnosti že takoj izjavijo.

Po pregledu, ali pa šele superrevizijskem pregledu gredo akti nazaj invalidskemu sodišču, ki je izdalo tudi že veliko prvoinštančnih rešitev.

Mnogo je tudi sodno odklonjenih priznanj ker obstajajo različne okolnosti in razlogi. Tako smo videli odklonitve radi nezadostnih dokazov o izvoru bolezni, pa tudi za pozneje ugotovljene davke, kazni itd. Tudi proti temu je mnogo pritožb, ki jih bo reševalo Višje invalidsko sodišče v Beogradu.

Temu sodišču gredo v revizijo sploh vsi akti, ako so vložene pritožbe ali ne? Končnih rešitev to je od obeh invalidskih sodišč pa je še malo in sicer le nekaj slučajev. Invalidnina se zato po novem še ne izplačuje. Ker se bo v bližnji bodočnosti tudi nova invalidnina pričela nakazovati zaporedoma, kakor bodo prihajale drugoinštančne rešitve, moramo že danes opozoriti na predpise glede draginjskih doklad. Draginjske doklade za družinske člane se ne priznavajo več v sodnih sklepkih, kakor je bilo po prejšnjih invalidskih zakonih.

Posebna naredba za draginjske doklade predpisuje tozadevne prijave, ki se bodo vlagale vsakega pol leta.

In sicer bo postopanje sledeče:

Ko bo dobila Finančna direkcija pravomočno rešitev in predno bo imela likvidirati nove prejeme, bo poslala upravičencu tiskovino, ker jih ima sama Finančna direkcija že založene.

Dotični bo izpolnil vse potrebne podatke po prijavnici in občina jih bo potrdila. Ko bo postal tako izpolnjeno prijavnico nazaj Finančni direkciji, bo dobil nakazano invalidnino z draginjskimi dokladami.

To se bo potem tako ponavljalo vsakega pol leta.

Ker imamo nov invalidski zakon ravno že eno leto, pričakujemo, da se bodo rešitve vendar toliko pospešile, da bodo upravičenci prišli do kakega zboljšanja.

Vašega Veličanstva v dar to divno zastavo, mi je prva dolžnost, da izrečem Vašemu Veličanstvu zahvalo nas vseh za to najvišje odlikovanje. V tej zastavi je izražena ljubezen našega vladarja do veličastne ideje dr. Miroslava Tyrša, ki je z njo vzbudil vse Slovane k novemu delu in življenju, k samostojnemu mišljenju in k samozavesti ter k ustvarjanju dobrin, ki so bistvo narodovega moralnega in telesnega zdravja. V zastavi vidimo izraz naše ljubezni in ljubezni vseh sokolskih src do Vašega Veličanstva in do Vašega vzvišenega doma, ljubezen našega naroda do domovine, do vseslovanstva, do sokolske ideje bratstva, enakosti in svobode. Ta zastava je bila poklonjena iz ljubezni, a sprejema in poljublja jo ljubezen naših duš, žar naših src, iskrenost naših duš, ki plamte v ognju navdušenja, radosti in sreče. Kjer poklanja in sprejema ljubezen, tam se rodi in cvete narodovo zdravje in življenje. V polni meri čutimo globoko misel Vašega Veličanstva. Ostala nam bo nepozabna in po njej bomo uravnali svoja dejanja v čast kralja in

domovine. Srečen sem, da morem te obljubo položiti na ta kraljevski dar v imenu jugoslovenskega Sokolstva v prisotnosti češkoslovaških, lužičkosrbskih, poljskih in ruskih bratov. Sijaj in veličina tega hipa žari v naših dušah kot demant v kraljevski kroni, a od te zastave nas bo ločila le smrt. Na kraljevski pozdrav odgovarjam s sokolskim pozdravom vdanosti in zvestobe.

Vaše Veličanstvo!

Carstvujte na sreču nas,

Carstvujte na strah vragom!

Zdravo!

Na to je podstarešina Gangl odnesel zastavo na telovadišče, kjer je bila postavljena tribuna. Tu so jo blagoslovili pravoslavni, katoliški in muslimanski duhovniki.

Bilo je na teh sokolskih svečanostih navzočih stoingtisoče ljudi. — Nad 20.000 Sokolov in Sokolice je bilo v slavnostnem sprevodu. Nastopalo je 2000 vojakov z vajami s puškami. Nastopali so češkoslovaški in rumunski vojaki. Vsesokolskega zleta v Beogradu so se udeležili Sokoli iz celega sveta.

Naš vojni odposlanec v Belgiji in Franciji.

Belgijski invalidi, organizirani v »Fidacu«, so imeli svoj kongres v Liegu. Udeležila se ga je poleg zastopnika »Fidaka« iz Pariza tudi naša delegacija.

Na velikem banketu, ki so ga pripravili belgijski invalidi na čast »Fidakovemu« in našim zastopnikom, sta naša odposlanca iz Mladenovca izročila častnemu predsedniku »Fidaka« in belgijskemu invalidu gospodu Reisdorfu bogato okrašen šumadijski kostim z opankami in šajkačo.

»Ponosen sem, da mi bo pod srbskim jopičem bilo moje belgijsko srce«, se je zahvaljeval g. Reisdorf in nazdravil naši domovini, »sestri mučeničici Belgije, sestri po orožju in usodi«.

In ko je pred kongresom krenilo po mestu 300 belgijskih invalidov s 120 zastavami in so naši odposlanci v narodnih nošah nosili v prvi vrsti »Fidakovo« zastavo z napisom »Mir«, je neki novinar dejal: »Srbi, ki so bili prisiljeni, da prvi dvignejo zastavo vojne, sedaj drage volje nosijo zastavo miru.«

Belgijsko invalidsko združenje je napravilo mnogo za svoje člane. Predvsem pa se ni mešalo v politiko, niti se ni dalo izkoriščati od posameznikov na škodo celote in svojega ugleda.

V Parizu sta naše odposlance sprejela pariški župan D'Indigne in državni podtajnik Hereau, oba velika prijatelja našega naroda. Domenili so se, da bo pariška občina poskrbela, da bo 600 naših častnikov in vojakov, ki so padli na francoski fronti, pokopanih na krasnem kraju, vrednem svojih 1.200.000 frankov. G. Hereau, ki vodi komisijo za obnovu poplavljenih krajev, pa se je zahvalil našemu kralju in naši vladi, našim humanitarnim društvom in vsemu narodu v imenu poplavljenec za darovane prispevke.

»Njihova moralna vrednost je dragocena za Francoze, ker je bil naš narod edini, ki je na takšen način pokazal svojo ljubezen napram Franciji. In ona bo to ljubezen večno pomnila.«

In potem so bili naši zastopniki v Bordeauxu na kongresu francoskih bojevnikov na solunski fronti. Svidenje z njimi je bilo vse več ko prisrčno. Vsakemu se je mudilo, da ti stisne roko in da te bratsko in s srcem pozdravi.

Kongres je sklenil naprositi francosko vlado, da sprejme o prihodnji Veliki noči 250 naših delegatov kot goste francoskih borcev in da dovoli v ta namen potrebne kredite. Največje te-

žave je delalo vprašanje, kje bodo potovali naši ljudje. »Vsaka vas je hotela, da jo posetimo, vsakdo je želel, da pridemo k njemu v goste.«

Na obedu ob koncu kongresa je naš poslanik g. Spalajkovič sporočil, da je Nj. Vel. kralj odlikoval vse francoske borce na solunski fronti. Navdušenja, vzklikov, ploskanja ni bilo ne konca ne kraja. Odposlani sta bili nemudoma zahvalni brzojavki našemu kralju in našemu ministrskemu predsedniku.

H koncu je neki njihov borec izročil našim odposlancem krasno našo zastavo prve francoske ekspedicije na solunski fronti. »To zastavo bomo shranili za naš muzej. Odlikovana je z njihovim vojnim križem.«

Tako je pravil globoko ginjen spričo vsega onega, kar je videl in občutil, gospod Radosavljevič, vodja naših odposlancev, ko se je teh par dni mudil med našimi francoskimi in belgijskimi prijatelji.

Z.

Kako je z nami?

Čakamo na izvršitev rešenega invalidskega vprašanja. Ravno eno leto je minulo, odkar imamo sedanji invalidski zakon. Dolgotrajno reševanje iz časa v čas nas pusti čakati. Nimamo še tega, kar nam je določeno, a vendar si želimo nadaljnih sprememb in zboljšanja invalidskega vprašanja.

Podlaga vsemu je najprej priznanje. Priti morajo rešitve.

Brez njih ne dobimo zvišanih prejemkov, podpore, odkupnine, orodja, zdravljenja na Golniku, učenja itd.

Na vse je treba čakati. Da je pri tem mnogo bede in pomankanja je razumljivo.

Invalid ali vdova se morata boriti šele za priznanje svojih pravic. Imamo vseh vrst reduciranje, ki se ne vedo kam obrniti. Naše vrste so močno decimirane. Kaj bo z nami? Ali bomo še kaj dosegli? Bodočnost je nada. Moralo se bo zboljšati.

Saj smo že čuli, da se bo zboljšala meja, ki stavlja pogoj za zaščito in pomoč to je davčni cenzus. Sedanja podlaga je odvzela pravice mnogim prepotrebni. Celotno pri najtežjih invalidih ne pozna razlike. Slišali smo, da bo davčna meja povišana pri sedanjih razmerah vsaj na 400 Din letnega davka? Težko pričakujemo tega popravila. Pa tudi druge zadeve so potrebne zboljšanja.

Vidovdan — sokolski praznik

Vsesokolski zlet je bil letos v Beogradu. Vidovdan je bil višek svečanosti vsesokolskega zleta, triumf Sokolstva, jugoslovenstva in slovanstva.

Mi vojni invalidi in vojne žrtve sploh, s ponosom gledamo na to moč jugoslovenstva in dasi nam je vojna vzela zdravje, ude in nas sploh pohabila, smo v duši še vedno Sokoli.

Premalo prostora je v našem listu, da bi lahko vsaj v glavnem opisali te svečanosti in vse triumfe. Omeniti hočemo le govor Nj. Velič. kralja Aleksandra, ko je izročil Sokolom nov savezni sokolski prapor.

Ta zgodovinski trenutek je bil na Vidovdan, 28. junija 1930. na drugi javni telovadbi. Njeg. Veličanstvo kralj Aleksander je govoril:

Sokoli in Sokolice!

Od Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je bil nedavno osnovan pod starešinstvom svojega prvorojenega sina prestolonaslednika Petra, pričakujemo, da bo zdrav vzgojitelj mladine, pobornik bratstva in ljubezni, zaščitnik velike jugoslovenske misli in nositelj viteškega in nacionalnega duha.

Pri vseh svojih pripadnikih naj razvija in krepi plamen rodoljubja in plemenitega navdušenja; postane naj šola državljanov vrlin. Hkratu naj tvori vez velike vseslovenske sokolske zajednice.

V znak svoje vladarske pozornosti napram tem velikim nalogam in njihovi ostvaritvi poklanjam Sokolu kraljevine Jugoslavije ta prapor in ga razvijam z željo, da bi vsigdar ponosno vihral v čast in slavo kralja in domovine.

V tem znamenju, Sokoli in Sokolice, krepite svoje mišice, oplemenujte svoje duše, oborožite s sokolskimi vrlinami svoja srca!

Nikdar ne pozabite, da se morate za svoj sijajni polet in za svoje vrline zahvaliti veliki ujedinjeni Jugoslaviji; pripadajte ji z vsemi svojimi mislimi in z vsemi svojimi deli.

Od zibelke do groba morate živeti samo za Jugoslavijo in za jugoslovensko idejo. Njene naj bodo vaše mišice, vaša srca, njene naj bodo vaše radosti in ideali, vsa vaša stremjenja in vsi vaši napori.

To zahtevajo od vas vaše sokolske tradicije, to je oporoka onih, ki so padli za veličino domovine, to vam je moj kraljevski pozdrav!

Zdravo!

Podstarešina Gangl je prevzel od kralja sokolski prapor in se zahvalil z vznemirjenimi besedami:

Vaše Veličanstvo!

V hipu, ko prevzema jugoslovensko Sokolstvo, organizirano pod starešinstvom prestolonaslednika Petra v Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, iz rok

Naši invalidi bolniki so strašno prizadeti, ker jim je odvzeta pomoč. Med njimi so težki slučajji.

Potrebuje močno zopetno vpostavitve učenja invalidov in invalidske dece, potrebujemo zdravljenja na Golniku, našim najsiromašnejšim pa, da bi se odpomoglo k vpostavitvi eksistence. Potrebuje močno pravilnik o zaposlovanju, da bo pripomogel vojnim žrtvam do življenja.

Naši ljudje tarnajo, obupno hodijo sem in tja. Nihče jim ne more pomagati. Vprašujejo kdaj bodo dosegli to ali ono? Organizacija se trudi, da pomaga kolikor more. Tudi njo bi bilo treba preurediti in jo vpostaviti na boljše noge. Slišimo, da se bo zgodilo, da bo dobilo udruženje s smotreno reorganizacijo večji in še koristnejši delokrog v prid vojnih žrtev.

Na intervencije po zahtevi oblastnega občnega zbora.

Oblastni odbor je na vsako točko sprejete resolucije iz oblastnega občnega zbora v Mariboru sestavljal posebno spomenico z natančno obrazložitvijo položaja in jih poslal na različna kompetentna mesta.

V odgovor je dobil do sedaj nazaj dve rešitvi sledečega značaja.

K točki 18, da se mora delegatu Oblastnega odbora pri invalidskem sodišču, Središnjega odbora pa pri Višjem invalidskem sodišču dovoliti zastopstvo v komisiji, smo dobili odgovor:

»Invalidski zakon od 4. VII. 1929 v svojem § 64 predvideva popolni sestav nižjega invalidskega sodišča v § 65 pa sestav višjega invalidskega sodišča,

Vse to pričakujemo, časi pa minevajo in gredo preko nas. Približujemo se starosti, še večji bedi in onemoglosti in skrb nas tare. Zelo pogosto nas zapuščajo tovariši in tovarišice za vedno. Marsikateri revež se preseli k večnemu počitku.

Čakamo in upamo. Naši glasovi gredo na vse strani in mnogokrat so bili že uslišani in bodo tudi še v bodoče. Naše pravice bodo zopet oživele in se celo zboljšale. Imamo neko prehodno dobo. Dokler smo na svetu vojne žrtve, živi tudi naše vprašanje, ki se ga zamore vedno revidirati k zbolšanju. Predvsem je treba, da pomagamo drug drugemu, da smo složni in disciplinirani, pri čemur nas skozi leta vodi naše udruženje.

zato se v tem oziru ne more delati nikakih sprememb.«

K točki 4. Invalidsko sodišče za dravsko banovino naj pospeši delo in nujno izda rešitve vojnim žrtvam, da bodo prišle do svojih pravic in novih prejemkov. Do sedaj nima še niti eden končne pravomočne rešitve. Zahtevamo, da se § 97 inv. zakona izvršuje in uveljavlja.

Dobili smo odgovor:

»Invalidski zakon od 4. VII. 1929 je predvidel v §§ 62—65 sodišča, katera imajo reševati glede pridobivanja in izgubljanja invalidnine in podpore, zato ministrstvo v tem oziru ne more ničesar spreminjati.«

Predstoječi rešitvi objavljamo radi znanja.

Strašna socialna slika.

Usoda nesrečnega Franca Čelešnika, ki se je v sredo 25. junija t. l. vrgel sredi mesta pod vlak in je bil 27. junija ob 17. položen v grob, daje strašen primer krute besede in tudi pomanjkanja socialnega skrbstva. Ko se je nesrečni France izučil ključavničarstva, je z 18. leti stopil v podčastniško šolo, katero je v dveh letih uspešno dovršil in nastopil službo kot podnadrednik v Prištini. Tu je služboval štiri leta, dokler ga ni uničila malarija, kateri se je pridružila še živčna bolezen s tako silo, da revež nazadnje ni mogel opravljati nobenega dela in da je bil sebi in drugim v nadlogo. Še oblačiti se ni mogel sam.

Najprej je dobival invalidsko podporo, po novem invalidskem zakonu pa ni več pripadala invalidnina in reklo se mu je, naj prosi za pokojnino. Na rešitev te prošnje je čakal dve leti in ko je rešitev dočkal, je bila nega-

tivna, ker so baje manjkali neki podatki in se je zaradi tega nekje zgodila napaka. Napravil je novo prošnjo in zopet čakal. Poleg bolezni, ki je naglo napredovala, pa je bilo to čakanje nezno doma pri očetu, železniškemu upokojencu, ki ima še pet otrok, od katerih je najstarejši tudi v vojaški službi. Doma niso vedeli, kaj bi z bolnikom in obračali so se na vse strani, da bi reveža spravili v kako zdravilišče, ali pa da bi dobili kako podporo.

Pomoči ni bilo od nikoder in tako je bila smrt edina rešiteljica nesrečnega mladeniča.

Ponatisnili smo to notico iz dnevnika »Jutro« od 28. junija.

Bridka je konstatacija notice, in mi pristavljamo samo to, da je z novim invalidskim zakonom glede vojnih žrtev pomanjkanje socialnega skrbstva na dnevnem redu.

toplice že zaprte. Pričakovati je, da bodo otvorene do konec avgusta t. l. Paziti je treba, da ne bodo hodile prošnje nepopolne, to je brez potrebnih prilog, s tem se prošnje samo zavlačujejo in delajo nepotrebne sitnosti.

Pravico do tega zdravljenja imajo tudi reducirani invalidi, to je oni, ki so bili po prejšnjem zakonu priznani, sedaj pa so vsled premalih procentov ali vsled bolezni izgubili invalidnino.

Dotični morajo predložiti vse priloge kakor drugi, le sklep priložijo v prepisu stari.

Vojne vdove in sirote pa nimajo pravice do zdravljenja v toplicah. Pravica bi jim šla le, ako so pohabljeni, vendar pa invalidski dom v Dolenjskih toplicah ni prirejen tudi za ženske ali otroke. Teh navodil naj se drži vsak preden vloži prošnjo, ker ni časa za izpopolnjevanje ali pa pošiljanje sem in tja. To bi znalo zavleči, da dotični sploh ne bi prišel na vrsto.

ZDRAVLJENJE VOJNIH INVALIDOV V TOPLICAH PRI NOVEM MESTU.

se prične 3. julija t. l. za vse upravičene vojne invalide dravske banovine. Obsega radioemencijske kopelji, po potrebi tudi mehanoterapijo, za ves čas zdravljenja popolno brezplačno oskrbo (hrano in stanovanje) v invalidskem domu v Toplicah.

Pravico do brezplačnega zdravljenja na osnovi čl. 16 in 113 invalidskega zakona imajo sicer vsi invalidi, ki so po mnenju uradnega zdravnika takega zdravljenja potrebni, toda vojni invalidi VII., VIII. in IX. skupine le tedaj, če je bolezen, za katero se žele v Toplicah zdraviti, v vzročni zvezi s priznano invalidsko hibo.

Prošnje je naslavljati na kr. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani. Prošnji je treba priložiti:

1.) Dokaz o invalidnosti: uradno poverjen prepis sodnega sklepa o priznanju invalidnine po starem ali po novem zakonu ali prepis uverenja, da je upravičen prejemati invalidnino tudi po novem invalidskem zakonu;

2.) zdravniško izpričevalo uradnega zdravnika, da je tako zdravljenje potrebno.

Vojni invalidi VII., VIII. in IX. skupine morajo razen tega priložiti prepis invalidskega uverenja o zadnjem komisijskem pregledu.

Dobo zdravljenja določi v vsakem posameznem primeru kopalški zdravnik povodom prve zdravniške preiskave. Nastanitev vseh invalidov brez izjeme je skupna v poslopju Invalidskega doma.

Javna pritožba.

Ze začetkom tega leta sem vložil prošnjo za zdravljenje na Golniku. Čakal sem štiri mesece in ker ni bilo rešitve, sem šel na kr. bansko upravo v Ljubljani. Zvedel sem, da so odstopili mojo prošnjo Ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja v Beograd. Sedaj čakam že pol leta z odprto tuberkulozo kot 50% vojni invalid po zakonu zaščiten. Ne dobim nobenega odgovora. Mene pa bolezen noče čakati in deluje naprej. Kmalu ne bo več mogoče iskati zdravljenja in preseliti se bom moral radi tega v večnost, kamor je šlo na ta način že veliko naših tovarišev. Je pač bridko.

Vodopivec Anton, Domžale.

Invalidi, ki gredo na pregled v Celje.

Iz Šmarja pri Jelšah je dospel dopis sledeče vsebine:

Pri nekaterih pozivih za pregled so zamenjane občine. Pregledi pa se vrše tako, da so vsi invalidi iz ene občine navadno vpoklicani na en dan.

V slučajih, ako so došla vabila na druge napačne občine, jih invalidi niso dobili v roke in se niso zglasili k pregledu.

Tajnik Krajevnega odbora se je informiral pri Vojnem okrogu, zato pozivlja, da naj se vsi invalidi iz ene občine zglasijo k pregledu dotični dan, na katerega je določena dotična občina, četudi niso dobili vabil. Dotični pa, ki vsled prednavedene pomote niso bili še pregledani, bodo vpoklicani naknadno. Ako se ne bodo odzvali, bo vrnil Vojni okrog njihove akte invalidskemu sodišču, potem pa bodo imeli na vsak način sitnosti in posledice. Komisija ima določeno za vsak dan gotovo število invalidov ter ne dela nobenih izjem. (Opozarjamo čitatelje, da to pravilno pojmujejo, ker velja to pojasnilo samo za celjski vojni okrog, da ne bo kdo na isti način tolmačil na pr. v ljubljanskem vojnem okrogu.)

Opomin za poravnavo članarine.

Krajevni odbor UVI. v Mariboru sporoča vsem zamudnikom, da bo tekom prihodnjega tedna začel razpošiljati opomine, sklicajoč se na društvena pravila §§ 5, 6 in 7, ako še dolgujejo članarino za leto 1929 in 1930. Pozivamo toraj vse te zamudnike za čimprejšnjo ureditev in poravnavo.

Pripomnimo, kolikor smo ugotovili, da je največ teh zamudnikov izza časa, ko so nujno rabili organizacijo, to je ob priliki lanskijh prijav, katerim jih je organizacija napravila. Ob prijavi so poravnali članarino, a sedaj se ne brigajo več za organizacijo. Razni so prosili za sprejem in pristop k organizaciji, izjavili so, da hočejo biti vedno redni člani, a sedaj so pozabili na dol-

žnosti, ki jih stanejo letnih borih 24 dinarjev s časopisom vred.

Polagamo na srce vsem zamudnikom, da je treba biti, zlasti v sedanjih prilikah, redni član organizacije. Posebno oni, kateri posedujejo odloke, oziroma, kateri že prejemajo odklonitve invalidnine potom višjega sodišča.

Ponovno apeliramo na vse zamudnike, da članarino še pred dostavo opominov poravnajo, bodisi osebno v invalidski pisarni med uradnimi urami vsak pondeljek, sredo in soboto od 9. do 11. ure na Rotovškem trgu 1, ali pa po pošti; na željo se pošlje položnica.

V slučaju, da ti zamudniki ne bi opominu pravočasno, vsaj v teku enega meseca ugodili, se bo vse te izbrisalo iz staleža ali evidence, istotako se jim bo ustavil list s pripombo, da se na poznejše morebitne prošnje ali intervencije (kar bo sigurno potrebno), toraj v enem ali drugem predmetu ne bo več oziralo.

Bodite solidarni in složni z nami rednimi člani, ker je to v interesu in dobrobit vseh vojnih žrtev, zatorej ne odlagajte poravnave članarine in se nujno odzovite!

Dunajski invalidski dom na Jadranu.

Dne 29. junija t. l. se je v Splitu na zelo svečan način otvoril »Dom vojnih invalidov Dunaja in Dolenje Avstrije« ter vodovod v Podgorju poleg Makarske. Slovesnosti je prisostvovalo 20 delegatov avstrijskih oblasti, zastopniki oblasti, zveze invalidov, zveze slepcev in dunajske občine. Od naših oblasti so bili navzoči ban dr. Tartaglia s svojo soprogo in šefi banovinskih oddelkov, ravnatelj »Putnika« v Splitu in župan Makarske. Ban Tartaglia je na slovesen način sprejel avstrijske delegate. V Podgorju so streljali topiči in zvonili zvonovi. Avstrijski otroci so ob sprejemu dali banu in njegovi soprogi kito cvetja. Prav tako so naši otroci dali kito cvetja zastopniku avstrijske vlade dr. Kümmerju. Sprevod je korakal skozi mesto. Najprej se je slovesno otvoril vodovod, nato pa invalidski dom. Zastopniki invalidske zveze so pozdravili bana in prosili njegovo gospo, da prevzame protektorat nad domom. Zastopnika avstrijske vlade dr. Kümmer in dr. Kiš sta imela pozdravne nagovore in izročila banu in še nekaterim drugim častne diplome avstrijskega invalidskega društva. Nato se je vršila veselica. Slovesnosti sta se udeležila tudi ministra Preka in Demetrović.

Naše gibanje.

Tombola Krajevnega odbora v Celju bo obsegala sledeče glavne dobitke: šivalni stroj, moško kolo, spalno sobo, 2000 kg premoga, potovalni toaletni kovček in kompl. umivalni servis. Daje bo še okroglo 700 raznih drugih lepih dobitkov v skupni vrednosti 20 tisoč dinarjev.

Za to prireditev vlada vsako leto mnogo zanimanja. Opozarjamo p. n. občinstvo, da se dobijo tombolske karte v vseh celjskih trafikah in pa pri raznašalcih v bližnji okolici po 3 Din za komad.

Tombola se bo vršila dne 6. julija, v slučaju neugodnega vremena pa 13. julija t. l.

Oglejte si izložbo v Jesekovi trgovini na Glavnem trgu!

Javna licitacija. Direkcija državnih železnic v Subotici razpisuje javno licitacijo za žel. restavracijo v Veliki Kikindi. Vršila se bo 28. julija t. l. Vlagajo se pismene zapečatenе ponudbe. V vlogi, ki se kolekuje za 100 Din, je treba natančno označiti ponudeno vsoto. Na vlogi se podpišeta 2 priči. Priložiti je treba spričevalo o obrtni sposobnosti, potrdilo o plačanih davkih, npravnstveno spričevalo in izjavo, da so predpisi znani. Vlogo se zapre v kuvertu in na njo napiše: »Ponuda glede zakupa restoracije na st. V. Kikinda k br. 416—I—1930 od ponudca N. N.« Kuverta mora biti zapečaten z zadaj s pečatnim voskom. Potem se pošlje v drugi večji kuverti na Direkcijo državnih železnic v Subotici.

Umril je v ljubljanski bolnici dne 17. junija t. l. tuberkulozni vojni invalid

tov. Miklič Alojzij. Bil je 4 leta ujet v Rusiji ter si je tam nakopal bolezen. Zdravil se je nekaj časa na Golniku, toda bilo je že prepozno. Med nami je bil zvest član. N. v m. p.

Ljudska samopomoč, društvo za podpiranje po smrti, raste od dne do dne. Mnogo je tudi že pristopilo vojnih žrtev. Kako je tolažilno, ako dobe po smrti pokojnika družine podporo predvsem za pogreb. Pristopajte torej, ker pogoji niso težki. Prijave sprejema Stanko Tomc, tajnik Oblastnega odbora UVI. v Ljubljani.

Krajevni odbor v Trziču naznanja tovarišem in tovarišicam svojega okoliša, da je razpisana trafika v Spodnjih Dupljah. Reflektanti naj se zglasijo do ro. t. m. pri tajništvu v Trziču.

Domžale. Občni zbor je bil razpisan v »Vojnem Invalidu« in v »Domoljubu« z dne 27. januarja t. l. Članstvo najbrž tega ni čitalo, ker se ni v zadostnem številu odzvalo. Zato je bil občni zbor sklican še enkrat za dan 24. marca t. l., članstvo pa je bilo pismeno obveščeno. Določene dne je prišlo kakih 40 članov in članic, odbor pa ni bil cel navzoč. Predsednik je vseeno otvoril občni zbor eno uro kasneje. — Kritiziral je malomarnost članstva, še bolj pa odbora, ki se ne briga zadosti. Predsednik in blagajnik sta izjavila, da se ne bosta več udeleževala. Tajnik je podal vsa poročila, povdarjal pa je, da ima sam preveč posla, ker mora delati tudi vsakovrstne prošnje. Najslabše je to, ker poznajo člani samo takrat organizacijo, kadar jo rabijo. Tako na pr. je moral tajnik iskati za nje potrebne listine za prijave; sedaj pa ne poravnajo ne članarine, ne stroškov. Povdarjal je, da mora vsak odbornik, ki sprejme posel, tudi delati in točno hoditi k sejam. Seveda je bilo tako malo voljnih, da se ni sestavil nov odbor, da je moral ostati stari. Ako ne mislite delati in imeti svoje prepotrebne stanovske organizacije, kakor jo imajo naši tovariši drugod, potem je bolje, da se neha. Vse netočne pozivlja Krajevni odbor, da poravnajo članarino za leto 1930, oziroma še dolgovano za leto 1929. Vemo, da lahko plačajo. Tudi glede reducirancev še ni končnih odločb, zato je dobro, da ostanejo zvesti svoji organizaciji, ker jih bo še ščitila. V zalogi imamo knjige »Invalidski zakon« po 5 Din. Važno je, da vsak pogleda, kakšne pravice ima, ker mu bo to le koristilo. Toraj člani, ako vam je kaj za vzajemnost in skupnost, povzdignite zopet svojo zaščitnico organizacijo!

Krško. Krajevni odbor vabi tem potom vse člane in članice na ljudsko veselico, združeno s peštrim srečolovom, plesom itd., katera se vrši v proslavo roletnice obstoja organizacije, v nedeljo,

dne 6. julija t. l. ob 3. uri popoldan na sejmišču v Krškem. — Tovariši in tovarišice! Prihitite ta dan v Krško, da se po 10 letni borbi in trpljenju vsaj enkrat skupaj poveselimo in za en dan odložimo svoje dnevne skrbi. Agitirajte pa tudi med drugimi svojimi prijatelji in znanci za čimvečjo udeležbo te naše proslave. Oddaljenejši tovariši, organizirajte skupine in se eventuelno na okrašenih vozovih pripeljite v Krško. Pokažimo svojo stanovsko zavednost in se držimo gesla »Svoji k svojim!« Za prvovrstno jedajo in pijačo je vsestransko poskrbljeno in pripravljen je tudi »meh za smeh«. Torej na veselo svidenje vsem, ki želite biti židane volje.

Izvanredni občni zbor se je vršil v nedeljo 1. junija ob 11. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Erker Karola v Kočevju. — Občni zbor je otvoril predsednik g. Müller Avgust, pozdravil navzoče, posebno delegata obl. odbora tov. Tomca in prešel na svoje predsedniško poročilo. Po blagajniškem poročilu je prevzel besedo delegat Tomc iz Ljubljane, ki je navzočim poročal o novem invalidskem zakonu, o naših težnjah in predlogih za spremembo zakona, o prijavi in rešitvah, o davčnem cenzusu, o pokojninah, zaostanku pokojnin in odkupnin. Njegovo obširno poročilo, katero je navzoče zelo zanimalo, je sprejel občni zbor z odobravanjem.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik tov. Benčina Franc (ker prejšnji predsednik tov. Müller iz zdravstvenih ozirov ni hotel več prevzeti predsedstva), podpredsednik Božič Franc, blagajnik Erker Karl, tajnik Jamšek Marjan; namestniki: upravnega odbora Bračun Alojzij, Kraker Ivan, Kropf Franc; nadzorni odbor Stonitsch, Zalar Franc, Loz Viktor; namestniki nadz. odbora: Hoge Rudolf, Herbst Josip; za delegata gosp. Benčina Franc, namestnik g. Zalar. — Ker se pri slučajnostih ni nihče več zglasil k besedi, je predsednik ob tri četrt na 1 popoldne zaključil občni zbor.

Do kdaj gredo doklade za otroke? Poprej je invalidski zakon določal da dobe doklade otroci do 15. leta starosti, le popolne sirote do 16. leta; ako pa študirajo, pa vsi do 21. leta.

Sedanji invalidski zakon pa je spremenil, da imajo vsi otroci do 16. leta starosti doklade, oziroma ako študirajo srednjo šolo, do 21. leta.

Nekaterim je bila ta doklada že po prejšnjem zakonu ustavljena, ker so dopolnili 15 let, sedaj pa prosijo še za eno leto, ker je novi invalidski zakon podaljšal podporo do 16. leta starosti.

Kolikor smo informirani, to ne gre. Kdor je že po prejšnjem zakonu izgu-

bil pravico, da mu je ugasnila, je ne dobi več iznova. Le onim otrokom, ki še pod prejšnjim invalidskim zakonom niso dopolnili 15. leta, se podaljša pravica do 16. leta oziroma ako študirajo srednjo šolo, najkasneje do 21. leta.

Pod srednjo šolo se razume gimnazija, realka ali meščanska šola, ne pa na pr. obrtno-nadaljevalna šola ali pa osnovna šola. Osemrazredna osnovna šola ni srednja šola.

Iz Celja. Veletrgovina s premogom M. Oswatich v Celju nam je ponudila prav dober premog iz premogovnika Sv. Neža pod sledečimi pogoji: kosovec od 100 mm naprej po Din 370, kockovec 45—100 mm naprej po Din 340 in orehovec 25—45 mm naprej po Din 300, vse za tone vstevši bansko trošarino in postavljenega v mesto Celje pod pogojem, da se zavežete kupiti najmanj en vagon tega premoga. Opomni še, da je ta premog zelo priljubljen iz razloga ker ne pušča nobene plina in izgori do malega popolnoma.

Pozivljamo tovariše, da v pisarni premog naročijo, seveda bo treba pred naročilom celega vagona premog plačati. Tvrdo bomo obvestili, da bo naročene količine v svojem skladišču posameznim tovarišem naročnikom razdelila. Če bi se manj naročnikov prijavilo kot za cel vagon, bodo obveščeni, da si premog drugod nabavijo.

Brezplačno zdravljenje v Toplicah pri Novem mestu. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru obvešča vse člane vojne invalide, da se prične z dne 3. julija t. l. zdravljenje vojnih invalidov v Toplicah pri Novem mestu, za katerega so upravičeni vsi vojni invalidi dravske banovine. Obsega radioemanacijske kopeli, po potrebi tudi mehanoterapijo, kar je vse cel čas zdravljenja v Toplicah popolnoma brezplačno inklusive hrana in stanovanje v invalidskem domu v Toplicah. Pravico do brezplačnega zdravljenja na osnovi čl. 16 in 113 invalidskega zakona imajo sicer vsi vojni invalidi, ki so po mnenju uradnega zdravnika zdravljenja toplič potrebni, toda vojni invalidi VII., VIII. in IX. skupine le tedaj, če je bolezen, za katero se žele v Toplicah zdraviti v zvezi z invalidsko hibo iz svetovne vojne. Prošnje se naslavlja na kr. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani potom Krajevnega odbora. K prošnji je treba priložiti sodno overovljen prepis sodnega sklepa ali uverjenja, to je kot dokaz, da je upravičen prejemati invalidnino tudi po novem invalidskem zakonu, nadalje zdravn. spričevalo uradnega zdravnika, da je tega zdravljenja potreben. Izstavi ga brezplačno sreski ali mestni zdravnik. Vojni invalidi VII., VIII.

in IX. skupine morajo razen tega priložiti prepis invalidskega uverjenja o zadnjem komisijem pregledu. Dobo zdravljenja določijo v vsakem primeru kopalniški zdravnik pri prvi zdravniški preiskavi. Nastavitev vseh invalidov brez izjeme je skupno v poslopju invalidskega doma v Toplicah. Tiskovine za prepis sodnega uverjenja kakor tudi druga natančnejša pojasnila dobi vsak prosilec v invalidski pisarni med uradnimi urami vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9—11 ure, Rotovski trg 1.

Krajevni odbor UVI v Novem mestu pozivlja slednjič javno vse svoje člane in naročnike strokovnega glasila »Vojni invalid«, da poravnajo oboje za nazaj in naprej. Ker znaša oboje mesečno po 2 Din, je plačilo vsakemu mogoče. Po preteku enega meseca od tega javnega poziva, bomo črtali vse neredne člane in članice. Taki ljudje so samo v breme ne nudijo pa nobene materialne ali duševne pomoči. Tako članstvo je samo na papirju, zato bi z njimi ne bil mogoč noben obstoj organizacije, ki je vendar tako potrebna za obči dobrobit ter materialno pomoč vojnim žrtvam. Od upravnega odbora, ki vrši svoje posle brezplačno, zahtevate dnevno razna pojasnila, predlagate prošnje in vloge, ne pomislite pa, da ima odbor mnogo upravnih stroškov, ki jih je treba kriti. To so pisarniške potreščine, tiskovine, knjige, poštnina, pozimi kurjava in razsvetljava za seje, potni stroški v prid članstva itd. Zato napravite svojo dolžnost takoj ker je treba vpostaviti močno organizacijo. Nihče ne ve, kdaj in kako jo bo še bridko potreboval? Vsak zamudnik naj poravnava svoj dolg do konca leta 1930 brez odlašanja v trafiki tovariša blagajnika Lukmana. V bodoče bo odbor na razpolago le pravim članom in članicam, to je onim, ki so izpolnili dolžnost namram organizaciji. Da ne bo potem jamranja, storite brzo, ker pregovor pravi »Dvakrat da, kdor hitro da«.

Trbovlje. Člane opozarjamo, da naj nemudoma poravnajo zaostalo članarino. Kdor je ne bo poravnal tekom enega meseca, ga bo Krajevni odbor izključil. Tudi naznanjamo, da članarine ni upravičen pobirati tov. Černe, ker ni tozadevno pooblaščen od odbora. Pooblaščen sta le tov. Kokalj in tov. Bregar. Zato naj člani svoje zadeve glede plačil s tov. Černetom uredijo. Toliko v vednost in ravnanje.

Odbor.

Natečaj. Poleg že objavljenega natečaja za zakup železniške restavracije smo dobili od Direkcije drž. železnic v Subotici še enega in sicer za restavracijo v Vršču (Banat). Rok vlaganja je do 31. julija t. l. V ostalem glede vloge

LISTEK.

Leonhard Frank:

Vojna vdova.

Prevaja Mile Klopčič.

To je bilo neizogibno... Potem pa govore in verujejo nezavedne, nemislne, še vedno nerazsodne množice: napadli so nas, braniti moramo domovino, varovati svojo kulturo. Govore o junaštvu in polju časti... Ali ni bila vsa čast že mrtva, še predno je prišla vojna? Ali je čast, ali je junaštvo, pobijati ljudi radi imetja in oblasti in zlaganih idealov? Če je to čast, potem hočemo biti brez časti, da bi spet lahko častno živeli. Če je to junaštvo, potem hočemo biti strahopetci, da bi na tem svetu ne izumrl pogum... O civilizaciji govori. Mar je to civilizacija, da je bila vsa Evropa že pred vojno ena sama velika tovarna, v kateri niso živeli ljudje, marveč so se stroji avtomatično gibali? Stroji iz mesa in krvi, ki ne mislijo več, da so brez naziranja, ki ne pomnijo več, da so bili nekoč ljudje, marveč jih gonijo kot stroje iz jekla, ki jim strežejo? Goni jih sila, goni jih pohlep po ugledu med ljudmi, pohlep po imetju, goni jih navada, egoizem in laž. Laž, ki se je evropsko človeštvo utopilo v njej, da ni več Evropeca, ki bi imel svoje naziranje, da ga ni, ki bi nosil v očeh ogenj resnice... Če je to pamet, potem hočemo biti nespametni, hočemo zblazneti, da bo svetovni razum še nadalje živel v nas. Če je to koristno, potem hočemo biti nekoristni ljudje. Če

je civilizacija plod organizacije, reda, sile, oblasti, navade, nezavednosti, laži, imetja in egoizma — potem hočemo biti divjaki, hočemo nositi v srcu ljubezen in postavo: vsak naj ljubi vsakogar, pa bodo vsi vsakogar ljubili... Ne marate tega? Upate si pobijati ljudi, a ne upate si ljubiti jih? Ker bi ljubili, a vas drugi ne bi ljubili, marveč izkoriščali in teptali? Ne marate biti mučniki? Češ, mučenike izrabljajo, teptajo, zapirajo in ubijajo... ker ljubijo? Preko zemlje naj grmi vprašanje: kaj je bolj vredno človeka in časti, pobijati v vojni ljudi, ki nam niso nič storili, in umreti pri tem, ali pa trpeti in umreti zato, da bo ljubezen zavladala na zemlji?»

Pogled molčeče množice je topo vrnil vprašanje. Konja, zagozdena med ljudmi, sta se prestopila. Agentova vdova je telesno začutila, kako se je tema v njej izpreminjala pod sijajem njene duše v blišče belo ploskev. Njen obraz je bil nenadoma ves v solzah.

Natakar je vrgel roko na vrat, drugo na tilnik; njegove oči so nabrekli in videle:

»Deset milijonov trupel! Deset milijonov ljudi je poginilo. Tekoča kri teh deset milijonov umorjenih — štirideset milijonov litrov kipeče človeške krvi — bi lahko ves dan nadomestovala silne vodne množine niagarskega slapu ter s svojo močjo proizvajala električno strujo za celo velemesto... Vsi vagoni vseh pruskih železnic ne bi mogli hkrati transportirati le odbite glave teh deset milijonov umorjenih. Civilizacija!...

Zamislite si fantastično dolgi vlak: prvi vagon je že v Monakovem, zadnji je še na berlinskem glavnem kolodvoru, in vsi so polni krvavih človeških glav. Civilizacija!... Položimo teh deset milijonov bednih, umorjenih morilcev z glavo ob glavi, s stopalom ob stopalu! Dalo bi šestnajst tisoč kilometrov dolgo, nepretregano vrsto trupel, šestnajst tisoč kilometrov — ne metrov — kilometrov dolg grob, ki oklepa vso Nemčijo. Šestnajst tisoč kilometrov trupel! Civilizacija!«

Divje ihtenje, podobno pasjemu lajanju. Sproščeni obrazi so se ozirali drug v drugega. Široko odprte oči. Vprašanje brez besed. Agentovi vdovi se je zasukalo pred očmi. In je omahnila poleg stoječemu na prsi.

Obraz množice je spet belo zasijal.

»Pravim vam: od te dobe koristnosti, reda, organizacije in razuma, od te dobe egoizma, denarja, oblasti, sile, laži in avtoritete bo preostala le groza pred njo in posmeh bodočih pokoljenj.«

Tedaj je svoje roke široko razpel, da je za njim stoječi zvonik, rdeče oblit z večernim solncem, bil kot velik križ:

»Zdaj se hočemo končno zavedeti. Hočemo misliti. In pomniti, da je človek dober in naš brat. Izruvali bomo iz svojih src: navado, laž, dobičkaželjnost, občudovanje sile, avtoritete in oblasti, da bi seme še nerojenih pokoljenj ne nosilo v sebi kalj za novo moritev.«

Nenadoma je zvenela v njegovem glasu moč in velika prošnja:

»Sleherni dan pomoré deset tisoč ljudi, ki bi tako radi, ah tako radi še živeli. In vendar sedi čevljar v svoji delavnici kot vedno, popravlja škornje, mizar izdeluje pohištvo, tovarniški delavec stoji pred strojem, ves dan, trgovec za svojim pultom; uradnik piše po pisarniških polah in knjigovodja računa, natakar streže... dočim vsak dan pade in pogine deset tisoč ljudi, ki so poprej sami morali pobijati ljudi. Kako blazno smešen, nemiseln egoizem! Če ne maramo izgubiti pravice, imenovati se še ljudi, potem moramo brez premišljanja zbežati od kladiv, skobljčev, pisalnih miz in strojev na ulico, zgrabiti prvega človeka za roko, zgrabiti ga, in naš glas mora v njegovo srce: »Sleherni dan pobijejo deset tisoč ljudi. Kaj naj storimo? Kako smemo delati, letati za zaslužkom, spat, jesti, med tem ko sleherni dan pobijejo deset tisoč ljudi? Tega ne smemo! Kaj naj storimo?«... Kličem vam, polagam vam v srca besede: kdor zdaj, ko strahotno pogine vsak dan deset tisoč ljudi, dela, je morilec. Zakaj on pusti pobijati. Kaj naj storim, da jih ne bodo pobijali.«

Tedaj je čokata vojna vdova zavih-tela svojo petrolejsko posodo ter se divje zakrohotala.

In stavki: »Ziveti pač moramo; kaj bi; zaslužiti vendar moramo, jesti,« ki jih je ona prva zakričala, so planili iz tisočerih ust proti onemulemu govorniku. Hrup je naraščal, zlit z mržnjo v celoto, ter zakričal v nebo: »Kaj neki naj storimo! Kaj naj storimo?«

in prilog so isti pogoji, kakor v istočasnem razpisu v tej številki.

Krajevni odbor v Logatcu opozarja svoje članstvo, ki še nima plačane naročnine za list Vojni invalid, da jo takoj poravnata sicer jim bo list ustavljen. List je vsakemu potreben in važen ker prinaša natančne informacije, kako se je ravhati.

Umrli je vojni invalid Sterniša Viktor, 60 % delanezmožen, za tuberkulozo, katero si je nakopal v svetovni vojni. Stanoval je v Lipovcih 138 v Prekmurju, kjer zapušča ženo in mater.

Vprašanja in odgovori.

Tov. Veber Franc iz Zagorja vpraša:

1.) Kako je glede odkupnin, katere so že dovoljene, a še ne izplačane. Sedaj, ko sem pregledan in imam že novo uverjenje bi moral dobiti odkupnino. Kam in kako se moram javiti, da se mi izplača?

2.) Ali se ima pravico zahtevati povisek v kolikor so se pokojnine zvišale?

Odgovor: Prva kakor druga zadeva sta odvisni od pravomočne rešitve. Po invalidskem zakonu mora vsak sklep divizijskega invalidskega sodišča revidirati še Višje invalidsko sodišče v Beogradu.

Ako ste bili že pregledani, potem boste dobili v kratkem rešenje invalidskega sodišča v Ljubljani. Če se boste pritožili, ali pa se ne boste, bo šel vaš akt potem na vsak način še v Beograd v revizijo. Šele ko prejmete od tam rešenje, boste imeli v rokah pravomočno končno odločbo. S tisto odločbo pa vam bo mogoče dobiti odkupnino in povisjanje invalidnine. Poprej pa ni mogoče ničesar dobiti.

Krajevni odbor iz Kočevja vpraša: »Kdo ima pravico do brezplačnih ortopedičnih čevljev etc. ali samo invalidi nad 30 % kateri dobivajo invalidsko podporo, ali tudi reducirani invalidi izpod 30 % brez invalidske podpore? Kam naj se tozadevno obračajo reflektanti in s kakšnimi dokazili? Običajno so invalidi vse dokumente, uverenja etc. oddali raznim oblastem tako, da nimajo po večini nič v rokah.«

Odgovor:

Komentar g. Ljubomira Hofmanoviča, načelnika v ministrstvu soc. pol. pojasnjuje k členu 103 invalidskega zakona, da invalidi izpod 30 % nesposobnosti izgube vse pravice, toraj tudi pravice do ortopediranja nimajo več. To je tudi logično s § 8 invalidskega zakona ker 20 %, ali sploh izpod 30 odstotnih invalidov zakon ne pozna in dotični sploh niso invalidi.

Reflektantom za proteze ni treba prilagati nadpreglednih listov, ako so že dobivali ortopedične pripomočke, ker ima Protezna delavnica njihove diagnoze že v evidenci. Le oni, ki prvič prosijo za kako protezo, se morajo izkazati z uverenji. Ako jih nimajo, morajo zaprositi Vojni okrug za duplikate, sicer pa dobe po novem invalidskem zakonu itak vsi nove nadpregledne li-

stvenjen je bil pri Krajevni organizaciji v Beltincih. Pokopan je bil 25. VI. t. l. na domačem pokopališču. N. v m. p.

Sprememba komisarijata. Pri Središnjem odboru je g. minister socialne politike in narodnega zdravja s svojim odlokom od 9. maja t. l. št. St. Br. 18.130 razrešil dolžnosti dosedanjega komisarja generala g. Jovanoviča, ter postavil za novega komisarja g. Milana Radosavljeviča, predsednika Udruženja rezervnih oficirjev in bojnikov z dolžnostjo, da vodi do nadaljnjega vse posle.

ste. Pač pa mora vsak invalid k prošnji na Protezno delavnico priložiti overljen prepis potrdila, da prejema od 1. X. 1929 naprej invalidnino (državni uslužbenci in nesiromašni pa odluke). Ako ima potrdilo samo pri Finančni direkciji (računovodstvu) mu na prošnjo izstavijo drugo potrdilo, da redno prejema.

Vojni invalid Lužnik Franjo od Sv. Križa p. Kostanjevici se obrača s prošnjo, da se objavi v listu »Vojni invalid« sledeča vprašanja s pojasnilom:

1.) kakšen postopek je glede stavljenih vprašanj bolj pravilen: ali se stavijo ali naslovljajo na obl. odbor, ali le naravnost na uredništvo lista?

2.) kako ima vojni inv. za postopati ako ima namen vložiti prošnjo za odkup svoje invalidnine in dodatkov, če mu isti gredo, namreč glede na pribavo potrdila pod točko 5, § 81, katero mora vsekakor biti že prošnji priloženo?

3.) v primeru, da je voj. inv. zaposlen pri samoupravni oblasti, ter vlaga v tem času prošnjo za odkup svoje invalidnine in dodatkov z namenom, da si z odkupnino kupi lastno hišo, ali, da z istim prične izvrševati samostojno obrt? Ali ima v tem slučaju pravico do odkupnine v celoti, kot bi sploh ne bil zaposlen, ali upliva tudi § 11, drugi odstavek na odkup invalidnine, da bi mu bila prisojena le polovica brez dodatkov?

4. Kaj je storiti oni vojni vdovi, ki ima sicer pravico do svoje podpore tudi po novem inv. zakonu, vendar iste ne dobiva iz razloga, ker v svoječasni pravilno vloženi prijavi ni zamogla navesti številke lik. lista, ker je vse odrezke založila? Potrdilo je poslala na obl. odb. UVI s prošnjo, da ji izposluje dobiti štev. iz likvid. lista.

Pojasnila: ad 1.) Pravilno je naslavljati vprašanja za Vojnega invalida na uredništvo.

ad 2.) Ako je invalid v samoupravni službi, je to vsekako smatrati za trajno in mu je pričakovati le odkupa polovice invalidnine brez dodatkov kakor ima tudi priznано.

ad 3.) Likvidacijskega lista stranka ni primorana navajati temveč ima dotično številko invalidsko sodišče samo v aktu. Kakor moremo posneti, mislite na nek slučaj »Baškove Marije«, ki je že zdavnaj ugodno urejen.

Politične in druge beležke.

Lakota je bacil jetike. Rudarji so brez dela, zato brez kruha. Kriza premogovne industrije je najtežje udarila prizadete rudarje, ker ona jim je vzela vse: delovno priliko in s tem vsakdanji kruh.

Zaloigra v naših črnih premogovnih dolinah ima svoj vrhunec v bedi in lakoti nežnih otroških bitij. Mlada telesca, katera bi potrebovala svežih sokov, da bi se krepko razvil njih telesni stroj, hirajo in ginevajo, blede in propadajo. Matere jim na prošnjo ne morejo več dati kruha, samo s šoljami v očeh in trpečim objemom jim morejo še izkazati svojo materinsko ljubezen. Lesk v očeh nežnih bitij, ki naj bi bil za nas odsev zarij bodočnosti, je zasenčen z mrakom žalosti in neme tuge. — Kako strašno je življenje, preko katerega je padla črna tema!

Sprememba župana v Trbovljah. Ban dravske banovine je imenoval za župana v Trbovljah dosedanjega podžupana Gustava Voduska. Dosedanji župan Ignac Sitar pa je imenovan za podžupana.

Novi bankovci. Velika in moderno urejena tiskarna Narodne banke v Beogradu je pričela s 1. julijem t. l. s tiskanjem bankovcev. Raztrgani in pokvarjeni bankovci bodo vzeti iz prometa in zamenjani z novimi.

Jugoslavija bo demokratična država. Na Dunaju je nastopil nov jugoslovanski poslanik dr. B. G. Angielinović. »Neue Freie Presse« je objavila kratek razgovor s poslanikom, v katerem pravi poslanik med drugim: »Po svojem bistvu smo demokratično ljudstvo, in čim bo program z dne 6. januarja 1929 izvršen, potem bo slonela Jugoslavija na novih varnih temeljih in se bo naša dežela smela prištevati med najboljše demokracije Evrope in se med njimi uveljavljala.«

Zdravstvo.

Dr. V. Meršol:

Nekaj o glavobolu.

Glavobol dandanes ni nič nenavadnega. Vzroke iščemo predvsem v slabi prebavi, prehlajenju, nervoznosti, duševnemu prenaporu, slabemu zraku itd. Je pa često glavobol predznak težkih, da, smrtonesnih obolenj. Glavobol nam naznanja, da nekaj v našem telesu ni v redu. Ni treba glavobola omalovaževati, še manj pa mu, kakor se to tako često, posebno od zastopnic tepega spola dogaja, mu pripisovati preveč pažnje. Saj si nekateri in nekatere kar do-

mišljajo, da jih glava boli, no in zato jih potem seveda mora boleti. Je pač moderno. Le vprašajte učitelje in profesorje, kolikokrat jim učenke in celo učenci (res moški morajo biti taki fantje) navedejo kot vzrok nepripravljenosti — glavobol! Jaz bi jim pokazal! Sram bi naj jih bilo, posebno dečke! Razume se, da tu ne mislim onih redkih slučajev resničnega glavobola, ki je res strašen, ki ga pa dotičniku že lahko na licu spoznaš.

Izgleda, da je mladina tem manj odporna, čim več se bavi s športom. Morda baš zato, ker ji je šport glavno, in splošno dela le to, kar ji je všeč. Odtod sladki napredki v šoli, ki jim slede nični rezultati v znanju, saj te močne, rekordolovne športnike glavca boli, če se morajo učiti, posebno, ako je treba pripraviti kako »nepotrebno« latinščino. In so celo učitelji in profesorji, ki take glavobole celo opravičijo! O, kak glavoboleči naraščaj bo to! Saj ne bo smel duševno delati, ker ga bo pri najmanjšem naporčku glava bolela!

Najčeseje imajo seveda glavobol deklice in žene. Saj se je že od nekaj imenoval glavobol pri ženskih boleznih, česar dandanes ne moremo več trditi, ko je marsikateri moški mehkužnejši od žen. Pri marsikaterem moškem in ženi je postal glavobol kar kroničen; navadno trpe na njem nežne, bolehné, slabokrvne osebe. Da ne govorim o glavobolu, temporernem, ki spremlja spremembe v deklinškem in ženskem telesu; to je glavobol, ki je včasih zelo neprijeten, a se že da z malo dobre volje in morda s hladnimi obkladki prenašati, ter preide kakor je prišel. Proti kroničnemu glavobolu pa nimamo pravih sredstev; najbolje je tedaj duševno mirovati, se ne razburjati, držati lahko dieto, sprehajati se v senci itd.

Nič nenavadnega ni glavobol pri gospodinjah, posebno pri marljivih. Razgrejejo se pri delu, vroče jim je, pa hajdi odpro vrata in okna na stečaj, nastane prepil (kako prijetno), žene začne čez nekaj časa neznošno glava boleti, pa se čudijo kako in zakaj. Na ta način nastane glavobol tudi v ostri zimi, ako gremo gologlavi iz tople sobe na oster mraz. Tak glavobol se vedno in vedno na jako neprijeten način zopet oglašča, ako se ne obvarujemo prepilja in mraza. Istotako nas glava boli, ako smo predolgo na veliki vročini brez pokrivala. To so res glavoboli.

Človeka glava boli tudi, ako pre malo spi. Mislim, da se je vsak izmed nas že zbudil s prav težko in pusto glavo po noči, ki jo je prebil na kaki veselici, potovanju, ali ki jo je prebdel iz kakršnegakoli vzroka. To mine. Hujši in nevaren je glavobol, ki muči človeka, ki trajno malo spi, bodisi radi skrbi, bodisi radi duševnega dela itd. Ni čudno, če tak človek izgublja spomin in duševno čilost, da ne govorim o stalni njegovih slabi volji in razpoloženju in o telesnem predčasnem hiranju. Proti temu pomaga le zadostno spanje, če že ne ponoči, pa vsaj po kosilu najmanj pol urice.

Čudno se glasi, res pa je, da boli glava tudi ljudi, ki preveč spe. Zato na takem glavobolu največ trpe ne matere s kopico otrok, ne gospodične in gospe, ki si same služijo kruh, ne dobre gospodinje, temveč one srečne nobel dame, bogate, brez otrok, brez pravega dela, ki jim je glavno njih lepota, udobnost, ki živé tja v en dan kot troti ali lepe igračke in pužike brez globljega smisla za življenje. Za tak glavobol je seveda treba poklicati zdravnika; in gorje tistemu, ki bi rekel takim milostljivi: »Nič vam ni, draga moja, le predobro se vam godi. Manjka vam le resnega dela in energične volje in smisla za delo.« Sicer pa mislim, naše Slovenke še hvala Bogu niso oboje na tej opasni mehkužnosti, ki se ji po domače pravi lenoba. To prepustimo rajše drugim narodom.

Ako torej koga izmed nas, ki nismo ni omehkuženi, ni ponočnjaki, enkrat intenzivno glava boli, ne jemljimo takoj raznih praškov, nego iščimo vzrok. Ako smo se prehladili, izlečimo prehlad; ako smo si pokvarili želodec, uredimo prebavo, ako smo se preko mere razjezili in razburili, se pomirimo in dajamo hladne obkladke na glavo, ako smo prenapeto ali v mraku čitali, prenehajmo s čitanjem in malo potrpimo, glavobol bo sam prešel. Ako pa vse to ne pomaga in glavobol še vztraja, pojdimo k zdravniku, ali pa ga dajmo poklicati, ako imamo poleg še vročino, zakaj tedaj je glavobol predznak težke ali nevarne bolezni.

Dr. V. Kocjančič:

Koga naj kličem: Zdravnika ali mazača.

Mnogo nas je, če štejemo v naš stan vse, ki so kdaj v svojem življenju zdravili, skušali zdraviti in s svojimi sveti pomagati trpečemu bolniku. In kdo izmed ljudi ni bil že kdaj take vrste zdravnik? Redki so, ki bi mogli reči: jaz ne.

To resnico (žalostno), da je zdravnikov mnogo na svetu, je dokazal že davno dvorjan nekega orijentalnega kneza, ki je odgovoril na knezovo vprašanje, pripadnikov katerega stanu je največ, češ da zdravniškega. Če do prihodnjega dne dvorjan ne dokaže svoje trditve, bo izgubil glavo, je izjavil knez.

Izvrstno je ta dvorjan poznal ljudi. Naslednje jutro si je, predno je odšel na dvor v službo, zavlil glavo in lice v robce in srečujoči znanci so mu sočutno nasvetovali razne zdravilne odpomočke — vsak po svoji preizkušeni vednosti seveda. Z neštetiimi nasveti obložen je prišel na dvor. Tudi knez je bil dobrega srca in je hitel priporočati zdravila, ki jih je izkusil na sebi. Tedaj pa dvorjan odvrže obveze in izjavi, da mu nič ni. Kdo je že tako izvrstno dokazal svojo stvar kot ta dvorjan?

Kako si pa ti igral zdravnika? Si priporočal devati trpotčeve liste na rane? Ali mogoče zemljo v mleku namočeno za tur na vratu? Piramidon in druge — in in — one za glavobol? Če je bila krvaveča rana, si jo velel mašiti s pajčevino in drugo nesnago?

Ti dekle in žena si pa prevzela nase vlogo zdravnika za ženske bolezni. In zdravilš krvavitve pri znankah in sosedah! Seveda samo z besedami; beseda ni konj, a včasih mnogo škodi, seveda tudi lahko koristi. Misliš, da vse veš, če veš, da se maternica lahko izpraska. Ne vtikaj povsod svoj nos! In kako odločno in samozavestno nasvetuješ zdravila.

»Le čevlje sodi naj kopitar« — vsak naj se drži svojega posla. Zdravje je le predragocena dobrina, da bi se smeli z njim igrati.

Malo pomisli na posledice, ki jih utegne povzročiti tvoj nasvet. Saj volja in namen sta dobra, toda moči in znanja nimaš. Tvoji nasveti glede tega se smejo in morajo gibati le v smeri, da bolniku nasvetuješ zdravnika; ga celo siliš, da vpraša zdravnika za svet.

Naslednje besede pa veljajo tistim, ki so bolni in ki jim se vsiljuje taki-le »zdravniki«. Ne daj se zdraviti od mazača, ne poslušaj, ne ubogaj ga, in še posebno ne vprašuj ga za svet.

Toda mi ljudje smo čudni, včasih naravnost nerazumljivi v svojih dejanjih in mislih. Često zdravnik ni deležen nobenega zupanja ali take mere kakor marsikateri mazač. Temu ljudje slepo verjamejo.

Mazači nastopajo samozavestno in prepričevalno. Njim je vseeno ali dotični ozdravi ali ne. Vest jih ne ovira pri njihovem poslu, zato lahko tako govore. Njim je za svoj žep — v veliki večini — so tudi redke izjeme. Takim lepim besedam bolnik hitro podleže; saj si želi nazaj ljubo zdravje in zato slepo uboga, kar mazač naroči.

Do pravega zdravnika goje ljudje često veliko nezaupanje. Z nezaupno mislijo v srce pridejo k njemu; torej slabo pripravljeni in zdravnikove besede ne padejo na rodovitno zemljo. Zdravniki imajo tudi vest, ki jim brani tako govoriti kakor govore mazači, ki nimajo v tem oziru nobenih ovir oziroma jih ne marajo spoznati.

Pa morejo mazači in laži-zdravniki res kaj pomagati? Ne bi bil odkritosrčen, če bi rekel, da nimajo uspehov. Gotovo živčne bolezni morejo ozdraviti, te pa lahko seveda tudi zdravnik in še bolj. Le zdravnik more ločiti bolezni, ki imajo izvor v resničnih bolezenskih izpremembah organov, od drugih, ki so nastale na živčni podlagi. Osební vpliv mazačev pri organskih boleznih ne more prinesiti ozdravljenja, pač se bolezni nemoteno razvija naprej do usodnega konca.

Čitajte »Vojnega invalida« pazno, da boste informirani v vseh Vaših zadevah. — Stavite vprašanja, da Vam bo odgovorjal!

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavnik za tiskarno: Albert Kolman.